

Poslední dny na výměnu starého kotle. Od září začnou za čoudící komín padat pokuty

Poslední dny na výměnu starého kotle. Od září začnou za čoudící komín padat pokuty

Martin Petříček zástupce šéfredaktora týdeníku Ekonom

28. 8. 2024 07:02 • 7 min. čtení

Kotle na spalování tuhých paliv Autor • René Volfík

Zákaz nejspinavějších kotlů první a druhé emisní třídy na pevná paliva je na spadnutí. Od září bude za jejich používání hrozit pokuta až 50 tisíc korun, kterou je možné udělovat i opakovaně. Podají-li však lidé žádost o dotaci na výměnu starého kotle a dodatečně jej vymění, kontroly k tomu přihlednou. Skončí i populární kotlíkové dotace, které dosud využilo přes 130 tisíc žadatelů. Domácnosti však o finanční podporu od státu na výměnu kotle nepřijdou. Dotace se proti nynějším podmínkám sníží, budou se nově vztahovat nejen na staré uhelné kotle, ale také na další způsoby vytápění.

Ještě na začátku léta bylo v Česku k výměně zhruba 150 tisíc nevyhovujících kotlů, podle ministerstva životního prostředí jejich počet klesá. Podle nynějších odhadů jich nyní jsou vyšší

desetitisíce, v mnoha domácnostech ovšem starý kotel může sloužit jen jako náhradní zdroj. Kraje v poslední době zaznamenaly zvýšený zájem o výhodnější dotace. „Příjem žádostí už zhruba dva měsíce poměrně výrazně roste, nejvýrazněji v Olomouckém a Zlínském kraji,“ říká mluvčí ministerstva životního prostředí Veronika Krejčí.

Během prvního zářijového týdne se podpora pro nízkopříjmové domácnosti – starobní důchodce, příjemce invalidního důchodu 3. stupně a domácnosti pobírající příspěvek na bydlení nebo přídavek na dítě – přesune pod program Nová zelená úsporám Light. Dotace sice budou nižší než nyní, ale stále štedré. Na tepelné čerpadlo stát přispěje až 150 tisíci korunami, na moderní kotel na pelety či kusové dřevo dostanou žadatelé až 110 tisíc korun. Na dotaci si ale sáhne i domácnost, která se rozhodne vyměnit plynové nebo elektrické vytápění za tepelné čerpadlo.

Zkrátka nepřijdou ani ostatní domácnosti, pamatuje na ně standardní Nová zelená úsporám. Výše podpor je proti zvýhodněnému programu pro nízkopříjmové domácnosti ve většině případů o dvacet tisíc nižší. Pokud však lidé spolu s výměnou tepelného zdroje udělají i další úsporná opatření, například své obydlí zateplí nebo dají na střechu fotovoltaiku, získají bonus.

Stát chce finanční podporou výměny kotlů na pevná paliva pročistit vzduch nad Českem. Po odsíření elektráren a průmyslu se právě staré kotle staly největším zdrojem znečišťování ovzduší. Z programů MŽP šlo dosud na výměny neekologických zdrojů 21 miliard korun a vyměnilo se 194 tisíc kotlů. Z toho v kotlíkových dotacích to bylo 132 tisíc žádostí v objemu 15,5 miliardy korun, zbytek připadá na program Nová zelená úsporám.

Motivace k odchodu od uhlí

Odchod od uhlí se domácnostem může vyplatit i finančně. „V budoucnu se dá očekávat nárůst ceny uhlí a zhoršení jeho dostupnosti v důsledku postupného ukončování spalování uhlí v elektrárnách a teplárnách,“ říká mluvčí Krejčí. Zároveň by lidé, kteří vybírají nový způsob vytápění, měli mít na paměti, že to není investice na pár let, ale spíše na desítky let. „Neměli by zbrkle volit nejlacinější variantu, která může přinést vyšší provozní náklady, nebo v případě plynových kotlů dokonce emisní povolenky,“ říká ředitel Asociace pro využití tepelných čerpadel Jan Potucký.

Právě tepelná čerpadla zažívají dlouhodobý nárůst zájmu. Zatímco v roce 2017 si je nechalo instalovat 15 tisíc domácností, v roce 2022 to už bylo přes 60 tisíc. Loni sice počet instalací poklesl na necelých 56 tisíc, je to však zhruba stejné množství jako za roky 2020 a 2021 dohromady. Konec kotlíkových dotací přihrál další klienty. Vedoucí technického oddělení ve společnosti Stiebel Eltron David Šafránek říká, že v létě zaznamenali výrazný růst zájmu o tepelná čerpadla. „Jen mezi červnem a červencem vzrostl počet poptávek o 35 procent,“ říká.

Tepelných čerpadel je aktuálně v Česku kolem 300 tisíc. Pro dosažení klimatických závazků by jich tu podle Evropské asociace tepelných čerpadel však mělo být něco přes milion. Jak rychle budou skutečně přibývat, bude záviset zejména na konzistenci vládní politiky. „Na jednu stranu veřejně podporuje udržitelnost vytápění a český průmysl, nicméně na druhou stranu svými kroky fakticky podporuje růst ceny elektřiny a snižování ceny plynu. To je naprostý opak toho, co naše ekonomika a spotřebitelé potřebují,“ tvrdí Potucký.

Plynové kotle jedou bez dotací

Přestože je pravděpodobné, že tepelná čerpadla začnou výrazněji nahrazovat jiné způsoby vytápění ve větší míře, nemusí se hodit pro všechny typy nemovitostí. „Vhodná nejsou pro staré nezateplené domy. Navíc je potřeba počítat s vyššími náklady na servis a údržbu,“ říká člen představenstva dodavatele energie Centropol Jiří Matoušek. V plynofikovaných oblastech podle něj dává smysl zvážit plynový kotel, jehož pořizovací cena je ve srovnání s tepelnými čerpadly výrazně nižší. Náklady na „palivo“ budou sice o něco vyšší, ale lidé získají větší komfort než u běžných kotlů.

Ředitel strategie poradenské společnosti EGÚ Brno Michal Macenauer říká, že pořízení plynového kondenzačního kotle dává smysl. „Sám se k tomu chystám,“ říká. Ekonomika vytápění a přípravy teplé vody podle něj v průměru za rok vychází stále zdaleka nejvýhodněji při využití zemního plynu a moderního kotle a otopné soustavy. Výrazněji se to nebude měnit ani v následujících deseti či patnácti letech. Role obnovitelné energetiky není prozatím ve výrobě tepla. Podle Macenauera to nezmění ani nový systém zpoplatnění emisí oxidu uhličitého u malých emitentů.

Na plynové kotle ovšem od roku 2022 nejsou žádné dotace. Zapovídá to loni přijatá aktualizace směrnice o energetické náročnosti budov (EPBD), v níž se evropské státy dohodly na konci instalací plynových kotlů do nových budov od roku 2030. Některé státy EU však podobný útlum zavedou rychleji. Třeba Francie jej zavedla už loni, Německo ho chystá napřesrok. Do té doby nainstalované kotle budou moci běžet dál, zákaz jejich používání se nechystá. Domácnosti, které by si chtěly pořídit plynový kotel, ale nemají finanční prostředky, mohou podle Krejčí v některých případech využít například pomoc ze strany obcí.

Při kalkulacích je však obtížné přesně odhadnout, kam se vydají ceny energií. Jsou scénáře, které počítají s tím, že elektřina bude díky rostoucímu podílu obnovitelných zdrojů zlevňovat. Naopak se očekává navýšování ceny fosilních paliv. Jiné varianty zase upozorňují, že potřeba srovnat větší množství solárních a větrných elektráren, které nedodávají energii nepřetržitě, a spolu s tím potřeba více investovat do rozvodných sítí povede k rychlému nárůstu regulovaných poplatků u elektřiny.

Čemu fandí Češi

I to mohou být důvody, proč i přes rychlý nárůst zájmu zatím Češi – oproti zvyklostem v západoevropských zemích – tepelným čerpadlům většinou nefandí, jak si všímá vedoucí prodeje tepelných čerpadel DZ Dražice Radek Červín. „I kdyby si někdo měnil kotel, bude si ho měnit opět spíše za kotel, a nikoli za tepelné čerpadlo. Lidé mají obavy z vysokých provozních nákladů,“ říká. Jedinou nevýhodu představují vysoké vstupní náklady, které lze ovšem s pomocí dotace snížit až o třetinu. S jeho pomocí lze navíc ve spojení s podlahovým topením v létě i chladit.

Přechod na tepelné čerpadlo může naopak dávat smysl například lidem, kteří nyní mají doma elektrokotel. Spotřeba elektřiny na vytápění klesne v takovém případě asi na třetinu. Potucký také upozorňuje na možnost bivalence, tedy situace, kdy spotřebitel nenahrazuje jeden zdroj vytápění druhým, ale k současnému si přidá tepelné čerpadlo. „Diverzifikace systémů vytápění, například plynový či jiný kotel při záporných teplotách a po zbytek roku tepelná čerpadla, je velmi výhodná cesta, kdy se nyní nemusí majitel vytápění rozhodovat pouze pro jeden systém vytápění,“ říká.

Podle dat ministerstva životního prostředí jsou často uvažovanou alternativou při výměně starých uhelných kotlů také kotle na dřevo. Předseda klastru Česká peleta Vladimír Stupavský říká, že je volí především lidé, kteří mají otopnou soustavu uzpůsobenou na kotle na pevná paliva. „Jsou zvyklí na režim topení a nevdají jim práce se dřevem,“ říká Stupavský. Pokud chtějí něco méně fyzicky náročného, přecházejí na dřevní pelety. U automatů se sezonním zásobníkem stačí jednou za rok objednat pelety, kotel si je sám přikládá, sám se zapaluje a umí se i sám vyčistit.

<https://byznys.hn.cz/c1-67354480-posledni-dny-na-vymenu-stareho-kotle-od-zari-zacnou-zacoudici-komin-padat-pokuty>